

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:
Egy évre 12 kor — fill;
Fél évre 6 kor — fill;
Negyed évre 3 kor — fill

Egyes szám ára 8 fill.
Heti díj száma 4 fill.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel

Felelős szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi iro-
dája, Barátok-tere Masojovics-ház
Telefon szám 112.

Kiadóhivatal:

Kosztich-utca, Vojnich palotában.
Telefon szám 42.

Nyitási soronként 40 fillér.

A legujabb tervről.

Nálunk Magyarországon sajnos, rettenetesen erős gyökeret vert az a meggyőződés, hogy az állam atyáskodó gyámolítása nélkül nem lehet a gazdasági téren boldogulni. Ez a balhit leszerelt már több olyan életerős törekvést, melynek nincs reménye, hogy hozzáférközhetik a kormány kegyéhez.

Ezt az alluziót a vidéki városokra vonatkoztatva, időszerűnek látszik hangsúlyozni, hogy mi itt Szabadkán ne törődjünk azzal, ha más vidéki városok bármint esengnek is, nem az ő viszonyaik keretébe illő vállalatok után, ellenben ha olyanról van szó, melynek a mi gazdasági körülményeink már magukban véve kedveznek: akkor lássunk hozzá teljes erővel, félretéve minden pártközi szempontot, minden személyes ellentétet, hogy ezt a vállalatot okosan, kifogástalanul megcsinálhassuk.

Ehhez a vállalathoz azután meg kell tudni szerezni az állami pártolásnak azon mértékét, mely okvetlenül szükséges, hogy a vállalat egyáltalán létrejöhessen. Talán mégsem mindig az győz, aki szorgalmasabban tud kéregetni, hanem az, akinek erősebbek az érvei. Ha ebben a hitünkben nem csalódunk, akkor Szabadkán rövidesen egy oly vállalatnak kell létesülnie, mely egyfelől teljesen beleilleszhető a mi gazdálkodási szisztémánkba, másrészt közvetítő utakon a mi zérussal egyenlő kereskedelmünknek és iparunknak nyújt előnyöket.

Egy ugyyszólván kizárólag mezőgazdaságot űző vidék természetes fejlődési vonala, a nyerstermeknek ott helyben való célszerű és gazdaságos feldolgozásához vezet. Közül eső állomása ennek a fejlődési utvonalnak: a gazdasági produkciónak megosztása

oly ágazatokra, melyek mindenkor a legkönnyebben és legbiztosabban megközelíthető fogyasztásnak szolgáltatnak anyagot.

A mezőgazdaságnak bensőbb kontaktusba kell lépni a kereskedelemmel, mi által a nyerstermelés megkapja a modern gazdasági életben nélkülözhetetlen nagyobb mozgékonyaságot, a kereskedelem pedig azt a hajtó erőt, melylyel a termelésnek minél nagyobb és kedvezőbb fogyasztási területet fog exploataálni.

Az a vállalat, melyre czéloztam megfelelne ezeknek a feltételeknek. Ugyanis arról van szó, hogy Szabadkán egy sertéskiviteli telep létesüljen, mely egy sertéshizláló vállalattal lenne összekötve. Aki nem szeret a levegőben járni a terveivel, vagy aki nem olyan vérmérsékletű, hogy mindenben a kishitű kétkedés az első gondolata, melynél több gondolatot nem is igen produkál: az befogja látni, hogy roppant életképes eszméről van szó. Darányi — úgy mondják a befentesek — le fogja birni a hétfejú sárkányt és szervezni fogja a sertéskiviteli piacot néhány vidéki városban. Első cikkemben beszéltem a kétszer-kettő elméletéről: nos, ennek az elméletnek itt be kell válni, mert ha Szabadka nem jut egy ilyen közvetlen kiviteli piacához, akkor még ez a teória is cserben hagyja az embert.

Tegyük fel, hogy győzedelmeskedünk daczára, hogy igazság szerint, a gazdasági szempontok szerint győznünk kellett, akkor mi lenne a teendőnk? Enyelgést kedvelő és nem naiv olvasóm erre azt fogja felelni: hívjunk egybe minél több bizottságot. Mondjuk, hogy ezen is szerencsésen tustestünk majd, akkor mit tévők legyünk? Kereszünk egy helyet a telep részére. A

város földjén, homokterületen és ott a hol könnyen és olcsón lehet kutakat fúrni és a hol a telepből kicsatornázott anyagokkal évek során át 5–600 láncnyi sívár területet oly termékenyen lehet tenni, hogy ezen földek értéke megközelítheti a félmillió forintot.

A miniszteri terv szerint a telepnek berendezése első sorban az állategészségügyi követelményekkel számol és e kitűnő tervezet az osztrák kormánnyal folytatott tárgyalások alapján készült.

Arról, hogy Szabadkán minő terjedelemben kellene ezt a vállalatot megcsinálni, ma még kissé korai beszélni, azonban a kérdés pénzügyi részéhez talán nem egészen fölösleges lesz már most hozzászólni.

Szabadka városa fölépíti és fölszereli a telepet a miniszter terve szerint és keres vállalkozót, megfelelő pénzerőt, mely a vállalatot berbe veszi és a hízalással egybekötött előlegezési üzletet lebonyolítja.

Ez az egyik mód, a másik az lenne, ha a város részt vesz egy részvénytársaság alapításában, mely társaság részvényeinek egy bizonyos hányadát a város venné át és az egész terv realizálása ennek a részvénytársaságnak a feladata lenne.

A pénzügyi rész eldöntésének még egy módjára akadhatsz, ha a városnak sikerülne oly vállalkozóra találni, aki bizonyos kedvezmények mellett — azonban a város tőkeerejének igénybe vétele nélkül — megépíti a telepet, úgy amint azt a hivatalos terv megkívánja és ellátja az egész vállalatot a szükséges tőkével.

Távol áll tőlem a gondolat, hogy ezen írással kimerítettem ezt a kérdést. Nem volt más célom, mint a figyelmet fölbreszteni és a nálamnál hívatottabb elméket, ennek a kérdés-

Gyógymódok: Vízkúra, massage, villanyozás, meleg légfürdő és római gőzfürdő. Orvosi torna.

Javalva van: Az idegbajok különféle alakjainál mint: idegesség, ideggyengeség, Hysteria, Epilepsia, álmatlanság, Impotentia, Idült tüdőbajoknál és emésztési zavaroknál (szokványos székrekedés). Csuzos és közvényes bántalmaknál.

Az orvosi torna javalva van. Hibás testtartás és a gerincoszlop elferdüléseinél.

TÉLI KURA
Dr. HEISZLER J.

orvostudor gyógyintézetében

Mária Terézia Park, a vasut mellett,

Jól fűtött termek.

Mérsékelt árak.

nek az átgondolására serkenteni. Nem akarom azzal a sirámmal végezni, hogy tegyünk valamit, mert pusztulunk, hanem inkább azzal a jámbor óhajtással: csináljuk meg ezt a vállalatot, hogy gyarapodhassunk.

Lányi Mór.

Végladás!!

Jelszavunk: Nagy forgalom, nagy haszonnal!

A magyar parlament közhírré teszi, hogy saját helységében készletlen levő összes árucikknek, nevezetesen: az összes politikai elveket, az önzellen hazafiságot, nemzeti önrzötét, puritán ténykedéseit végladás útján áruba bocsátja.

Dobra kerülnek ez alkalommal az összes magyar állami és cs. és kir. llyferások, zabbak, buzabak és egyéb violnálsokban, uraságoktól levelet mandátumok, és eddig ki nem eszközölt concessiók hidakban, csatornáknak és egyéb szemétkihordó vállalatokban!

Jelszavunk: Nagy forgalom, nagy haszonnal!

Csak tessék besétálni tisztelt vásárló közönség. Ingyen lehet bejutni, a belépés nem jár semmiféle kötelezettséggel, mindenki tetszése szerint vásárolhat vagy nem vásárolhat. De ha vásárol, akkor nyugodt lehet abban, hogy jó portélat vesz, finom árucikkeket kap olcsón, hámulatos olcsón.

Rettenetes nagy árulása a politikai elveknek. Csak tessék választani. A legszélsőbati ellenzéki elvektől kezdve egészen a legmélyesegesebb mameluk irányig a leggyönyörűbb kivitelben. 1848-as őseredeti elvek sátrálva a „Vaterland” közjogi fejtegetéseivel — elvek amelyek nem zárják ki a zalbszállítást a függetlenségi ténykedéseknél, elvek, amelyekben egyaránt van kitejezve a börzespekuláció és Rákóczi szelleme, amelyek vallása mellett egyformán áldozhat valaki Magyarországot függetlenségének és a Gesamtmonarchie igényeinek.

Csak tessék besétálni!

Itt kapható az igazi és hamisíthatatlan hazafias érzemény szabadon csomagolva és pléh dobozokban is kitűnően konzerválva; itt kapható a Bécsben olyannyira elismert quóta-por, amelyet kitűnően lehet használni politikai confetti dobálásnál, spárpa és madzag amelylyel finoman lehet becsomagolni a rendelkezési alap és a pártkassa jutalékait; itt kaphatók a legújabb párbaj pisztolyok, amelylyel tisztára lehet kilőni a bedugult politikai lelkiismeretet; párbaj kardok, amelyekkel remekül lehet összevagdolni a politikai önrzet jogvédőit; kitűnő mosdóátlak, amelyek a pilá-lusi tál mintájára készültek és amelyekben már nem egy kifűnőség szerezte meg utánozhatatlan finom arczbűréit; itt kapható a legújabb párbaj kódex, utólérhellen genialitással szerkesztett szakaszával, amelyek mindegyike alkalmas az elrozsdásodott becsület kitisztítására; itt kapható a legújabb képviselőházi társzámító táblázat, melyekből egy pillanatra át

lehet számítani provisóiókat mindenféle üzletekben és kötéseken;

Itt a jó alkalom, tessék bevásárolni. Mindenik cikkért 5 évi jótállás vállaltatik — úgy hogy a vevő a jövő választási ciklusig egészen nyugodt lehet.

Itt a jó alkalom, tessék besétálni!

Színügyi bizottsági ülés.

Szabadka, 1900. március 9.

Ma délelőt fél 12 órakor a színügyi bizottság ülést tartott. A 21 tag közül megjelent 7. Egy harmada a nagyszámu bizottságnak. Éppen elég arra, hogy valami okosai, valami üdvös dolgót határozzanak.

Szeretném komolyan venni a bizottság mai üését, de még most is abban a kellemesen kedélyes hangulatban leledzem, amilyen kellemesen kedélyes hangulatban tárgyalták a hetek színházunk rettenetesen szomorú ügyét.

Pedig az első nóta elég szomoruan hangzott. A direktor „alázatos” kérvényét olvasta fel a bizottság elnöke, a melyben el vagon mondvá, hogy a színház fagyaszlóan hideg, mert nincs szén, a nézőtér „lesujtóan” üres, mert nincs közönség. Kéri a „nagyságos” bizottságot, tegye lehetővé neki, hogy virágvasárnapig itt maradhasson társulatával. Engedjessék el neki a villanyvilágítás nagy terhe legalább január 1-től kezdve, mert hisz 4400 korona már eddig levonatot a subventióból villanyvilágításra.

Határozat: A direktor és a társulat maradhát virágvasárnapig. Szén kiutalása iránt megkerestetik a tanács, a villanyvilágítást is fizeti majd a város — ha akarja. A színügyi bizottság mindenesetre forrón fogja ajánlani.

Magyarul ez annyit jelent: Kedves direktor barátunk, mi mindent megtennénk, de hát semmi se függ mitőlünk!

Ezután még elhatározták, hogy a direktor reklamirozhat a színlapon úgy, ahogy neki te szik, sőt ha azt hiszi, hogy többen jönnek a színházba: lóháton körül nyargalhat társulatával: város utcáin a rézbanda hangjai mellett!

Határozatba ment, hogy „szervezendő társulata ervezetének szervezetét” husvétig ráér bemutatni, a „szervezendő terv szerint szervezett teljes társulatot” pedig szeptemb. 1-ig.

A színügyi bizottság direktorra bizza azt, hogy kiket szerződésen jövőre. „A tenoristát kár volna eleresztienie”, volt az egyhangú sóhaj. Sajnálják Csiky és Kápolnay távozását, remélik azonban a legjobbakat!

Sugár állítólag visszakivánczik. Féláron. Ezt a félárt úgy érti, hogy nem 12 óra 12000 koronáért, hanem csak felére, vagyis 6 óra, feléért: 6000 koronáért jöjné vissza.

(Nem rossz számítás! De úgy látszik a direktor 12 hónapig kész öt foglalkoztatni a 6000 koronáért.)

Más tárgy nem került szőnyegre.

A színügyi bizottság tagjai megköszönték egymásnak szives részvétüket és fél 1-kor távoztak azzal a meggyőződéssel, hogy a szabadkai színügy érdekében egy teljes óráig — együtt voltak.

Q.

Különfélék.

— **Baja város közgyűlése.** Baja város törvényhatósága tegnap tartotta Schmausz Endre főispán elnökelete alatt rendes közgyűlését. Ez alkalommal napirendre került Budapesti székfővárosnak az államvasuti alkalmazottaknak a községi adó fizetésére való felmentése tárgyában a törvényhatóságokhoz intézett körirata. A főváros ez átiratát Baja közgyűlése azon indokollással vette tudomásul, hogy nem kíván az államvasuti és egyéb állami hivatalnokok között megkülönböztetést tenni. Baja város plébániájának a kath. autonómiák szervező gyűlésén volt képviselője, Eszterházy Pál herceg elhalálozván, helyébe Eszterházy Miklós hat szavazatával szemben 31 szóval gróf Csáky Albin választatott meg. A nem katolikusok tartózkodtak a szavazástól.

— **A szabadkai ipartestületi dalárda,** mint minden évben, úgy az idén is kivonul a szabadságharc vértanújának Paganinának a zeneti temetőben lévő sírdombjához. Az idén részt vesz ez ünnepélyen az ipartestület is. A kivonulás ma délután 2 órakor lesz. A menet az ipartestület helyiségéből indul ki. Az ünnepély főelője a sirnál fog lefolyni, programja a következő: az emlékoszlop megkoszorúzása, „Szózat”, éneklé az ipartestületi dalárda. Emlébeszéd, elmondja Hirth Lipót. Talpra magyar, szavalja Majland György. — „Előre” költemény Tóth Károlytól, szavalja Gönczy Károly. Hymnusz, éneklé az ipartestületi dalárda. A kegyeletes ünnepélyhez a város közönsége tisztelettel meghívatik.

A »Nemzeti Casino» március 15-én. A „Nemzeti Casino” március 15-ét saját palotájának dísztermében ünnepli meg. Az estély programja a következő: A Szabadkai Dalárda nyitánya (Hymnusz.) 2. Dr. Lipozensich Lázár ünnepi beszéde március 15-éről. 3. Dr. Csüllag Károly költeménye. 4. Dr. Balogh Lajos emlékeszéde a kapyoi hősről. 5. A Dalárda „Szózat”-ot éneklé. A műor után ünnepi bankett. A bankett esti 8 órakor kezdődik.

— **A szocialisták együletét akarnak.** Kis Dogy István és 3 társa kérvényt nyújtottak be a rendőrséghez, hogy engedjék meg nekik, hogy „munkás önmivelődsi kör” címmel munkás együletet alakíthassanak. Az alapszabályokat is elkészítették már, amit a kérvényhez csatoltak és kérték a főkapitányt, hogy gyűlést tarthassanak, amelyen az alapszabályokat felolvashassák. Szalay Mátyas főkapitány ma délután kihallgatja a kérvényezőket, akik közül hárman tagadták, hogy a kérvényt aláírták, Simics József írta alá a nevüket, ők semmit sem kérnek. A munkások közül ketőtől, mivel munkás igazolványuk nem volt, 1—1 napi elzárásra és 10—10 kor. pénzbüntetésre ítélte és az új együletet nem engedélyezte.

— **A »Diana» vadásztársaság közgyűlése.** A Diana vadásztársaság ma tartotta tisztújító közgyűlését. Megválasztottak elnöké Szalay Mátyas, alelnöké dr. Lipozensich Lázár, pénztárnoké Csajkás Kálmán, jegyzőé Schwarz Péter, vadászmeisteré Scozza Zoltán, ügyészé dr. Vécei Samu. Választmányi tagok: Boholy Imre, ifj. Frankl István, Jandek Ferenc, Jakobcsics Imre, Ohrmann Kálmán, Olcsvári őrnagy, Koller Kálmán, Szilberleiner Ferenc, és dr. Vojnits Gyula.

— **Az új bűnvádi eljárás első felebeszeli tárgyalása.** Az új bűnvádi eljárás szerint az

Huzás már szerdán

nyolczad negyed fél egész
20 kor. 40 kor. 80 kor. 160 kor.

Vidékl megrendelések portómentesen.

f. hó 14-étől — ápril 10-ig melyben 80,000 sorsjegyből 30,000 nyer összesen 9½ millió koronát főnyeremény kedvező esetben 1 millió korona.

Kunetz Mór banküzlete Szabadkán.